

Myndigheten för delaktighets återkoppling

Funktionshinderspolitiskt arbete i Region Dalarna

Så ser arbetet med tillgänglighet och delaktighet ut i Region Dalarna

Den här presentationen ger en bild av hur Region Dalarna ligger till i arbetet med tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2025.

Den kan hjälpa er att:

- identifiera områden i er verksamhet där det finns utvecklingsbehov
- följa upp utvecklingen i er region jämfört med andra
- prioritera bland utvecklingsområden.

Läs den nationella rapporten

MFD:s årliga rapport ger en övergripande bild av hur Sveriges regioner arbetar med tillgänglighet och delaktighet inom olika områden:

[Uppföljningen av regioner \(mfd.se\)](https://mfd.se/uppfoljningen-av-regioner)

Om den här presentationen

Presentationen lyfter resultat från MFD:s årliga enkätundersökning till offentliga aktörer.

Enkäten besvarades hösten 2025 och bygger på självskattning. Det innebär att resultaten bör tolkas med försiktighet.

Presentationen redovisar **Region Dalarnas** svar utifrån områdena i enkäten. Beroende på var er region befinner sig finns det olika sätt att utveckla och stärka ert arbete med funktionshindersfrågor.

Efter varje område finns hänvisningar till olika typer av kunskap och stöd som MFD har tagit fram.

MFD presenterar också gemensamma utvecklingsområden. Det är områden där vi ser att flera regioner möter utmaningar.

Regioner arbetar nära medborgaren och påverkar vardagen på många sätt.

Varför arbeta med delaktighet?

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. För att nå dit krävs insatser inom många olika områden, och regionerna har en central roll i detta arbete.

Alla offentliga aktörer har i uppdrag att arbeta för ökad tillgänglighet och delaktighet inom sina verksamhetsområden. Som region arbetar ni nära medborgarna och möter invånare med olika behov och förutsättningar. Enligt förvaltningslagen har regioner ett särskilt ansvar att hjälpa enskilda att tillvarata sina rättigheter, vilket ställer krav på att tjänster, produkter och information är tillgängliga för alla.

Under 2024 granskade FN Sveriges funktionshinderspolitiska arbete och uttryckte oro över att de stora skillnaderna mellan regionerna. FN-kommittén lyfte särskilt behovet av bättre uppföljning av regionernas insatser för att säkerställa att rättigheter och möjligheter inte beror på var i landet man bor.

**Delaktighet är en
mänsklig rättighet.**

Gemensamma utvecklingsområden för regionerna

Krisberedskap och civilt försvar

Funktionshinderperspektivet beaktas inte i tillräckligt utsträckning Sveriges krisberedskapsarbete.

En majoritet av regionerna saknar mål, riktlinjer eller strategiska beslut kopplade till funktionshinder och tillgänglighet inom krisberedskap och civilt försvar. Dessutom saknar många regioner rutiner för att nå alla invånare med funktionsnedsättning i händelse av kris eller krig.

Upphandling

Offentlig upphandling omsätter över en biljon kronor per år och är ett viktigt medel för att förbättra tillgängligheten.

Två tredjedelar av de svarande regionerna uppger att de inte vet om de har arbetssätt för att säkerställa att produkter eller tjänster som upphandlas är tillgängliga för olika målgrupper.

Tillgängliga digitala system och tjänster

När interna plattformar, som arbetssystem och intranät, är tillgängligt utformade, kan fler medarbetare använda dem. Det bidrar också till att sänka tröskeln för att anställa personer med funktionsnedsättning.

Invånare ska kunna hantera olika ärenden digitalt. För att det ska fungera är det centralt att digitala tjänster, till exempel e-tjänster och mobilapplikationer, är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

En majoritet av regionerna uppger att de bara i viss eller liten utsträckning har tillgängliga interna plattformar och digitala tjänster för medborgare.

Region Dalarnas resultat 2025

2025 fick Dalarna 23 poäng av 42 vilket gav ett resultat på 55 procent. Det är sämre än förra året, då fick ni 31 av 41 poäng vilket är 76 procent.

Resultat för 2025:

55 procent

Resultat för 2024:

76 procent

Strategi och dialog

Kunskapshöjande insatser i Region Dalarna

Dalarna **har** genomfört kunskapshöjande insatser om funktionshinderfrågor under det senaste året.

Insatserna riktade sig till **medarbetare**.

Varför?

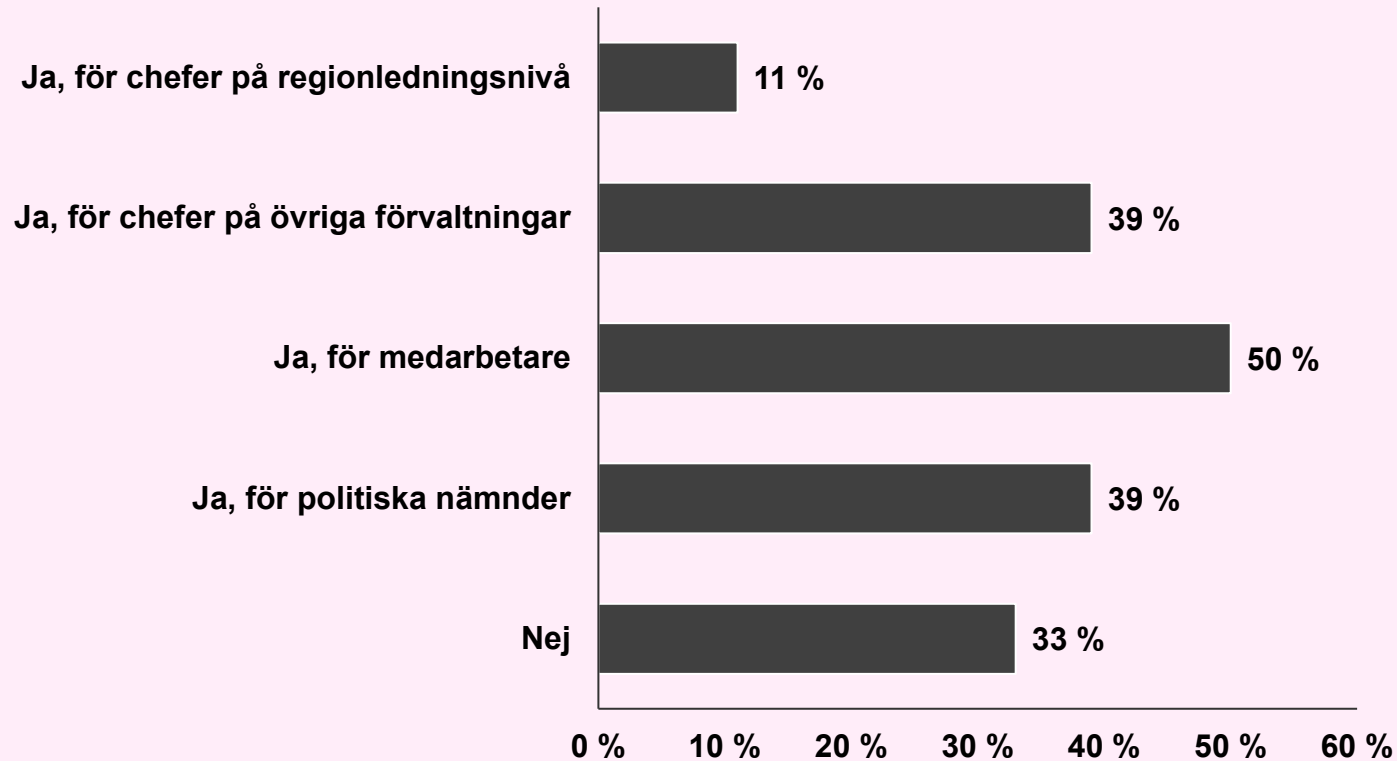
Offentliga aktörer behöver arbeta strukturerat och systematiskt för att förbättra levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning.

För att öka tillgängligheten och delaktigheten i en organisation är det viktigt att alla delar har kunskap om funktionshindersfrågor, vet vilket ansvar de har och på vilket sätt de behöver arbeta.

Kunskapshöjande insatser i regionerna

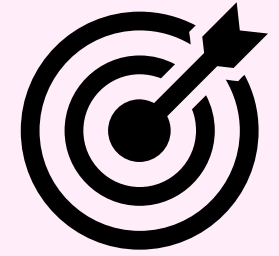

Har regionerna ökat kunskapen om funktionshindersfrågor
– och för vem?

Introduktion till tillgänglighet och delaktighet, webbkurs:
[Delaktighetsguiden \(mfd.se\)](https://mfd.se/Delaktighetsguiden)

Strategier och mål i Region Dalarna

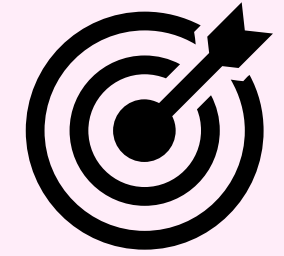
Dalarna **har** en särskild strategi, plan eller program med målsättningar för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågor.

Varför?

Offentliga aktörer behöver arbeta strukturerat och systematiskt för att förbättra levnadsvillkoren för personer med funktionsnedsättning.

För att öka tillgängligheten och delaktigheten i en organisation är det viktigt att alla delar i verksamheten vet vilket ansvar de har, och på vilket sätt de behöver arbeta.

Strategier och mål i regionerna

Har regionen satt målsättningar för att systematisera funktionshindersarbetet i en särskild strategi eller styrdokument?

Nej. 0 %

Har målsättningar för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågor integrerat i andra styrdokument.
78 %

Har särskild strategi/plan/program med målsättningar för att systematisera arbetet med funktionshindersfrågor. 39 %

0 % 10 % 20 % 30 % 40 % 50 % 60 % 70 % 80 %

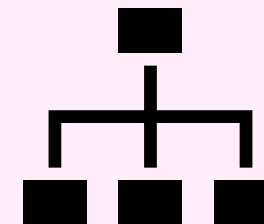
Börja utveckla er funktionshinderspolitiska strategi (också relevant för regioner):
[Metodstöd för strategi \(mfd.se\)](https://mfd.se)

Var finns funktionshindersperspektivet?

Har regionerna integrerat funktionshinderperspektivet i andra områden?

Område	Ja	Nej	Ej relevant	Så svarade Dalarna
Mångfaldsarbete	59 %	29 %	12 %	Nej
Jämställdhetsarbete	71 %	23 %	6 %	Ja
Barnrättsarbete	71 %	23 %	6 %	Nej
Antidiskriminering	71 %	23 %	6 %	Nej
Våld i nära relationer och/eller hedersrelaterat våld	76 %	18 %	6 %	Nej
Sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter	63 %	31 %	6 %	Nej
Lokalförsörjning	88 %	6 %	6 %	Ja
Information & kommunikation	88 %	6 %	6 %	Nej
Agenda 2030	70 %	18 %	12 %	Nej
Krisberedskap och civilt försvar	41 %	53 %	6 %	Nej

Övergripande ansvar i Region Dalarna

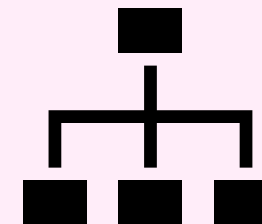
Dalarna **har** en eller flera personer med ett övergripande ansvar för arbetet med funktionshindersfrågor.

Varför?

För att öka tillgängligheten och delaktigheten i en organisation är det viktigt att alla delar i verksamheten vet vilket ansvar de har, och på vilket sätt de behöver arbeta.

Övergripande ansvar i Regionerna

Finns det tjänstepersoner med ett övergripande ansvar för funktionshindersfrågorna i regionen?

Nej. 11 %

Ansvaret är integrerat i linjearbetet och/eller respektive chefslinje. 50 %

Ja. 67 %

0 % 10 % 20 % 30 % 40 % 50 % 60 % 70 % 80 %

Lär dig mer:

[Rollfördelning och ansvar \(mfd.se\)](https://mfd.se/rollfordelning-och-ansvar)

Dialog och samråd i Region Dalarna

Dalarna **genomför** centralt samråd med funktionshindersorganisationer minst en gång per år.

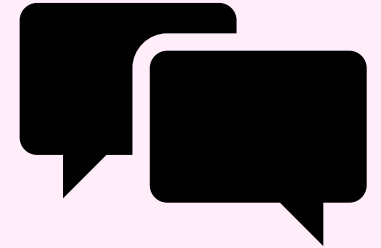
Ni **genomför inte** verksamhetsnära samråd.

Varför?

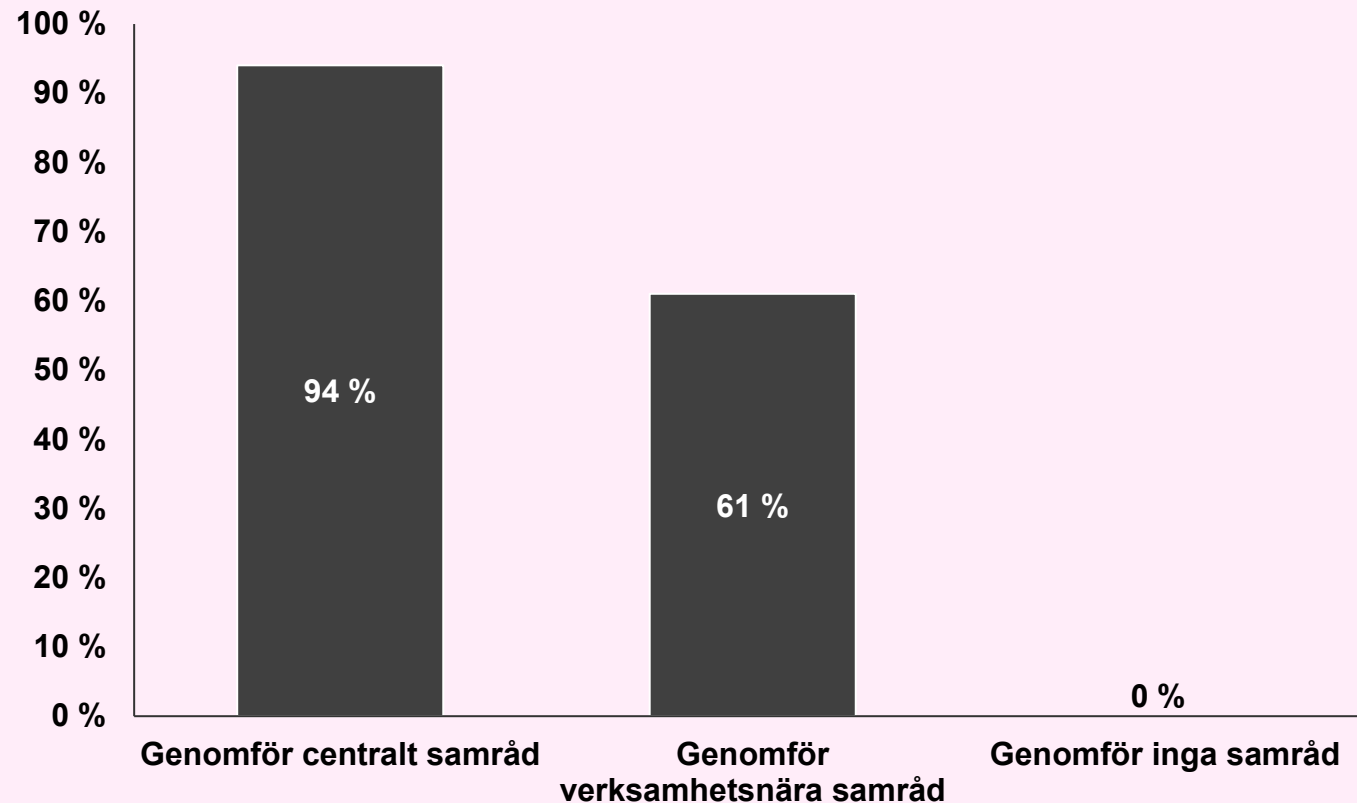
En viktig del i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning är att alla offentliga aktörer ska involvera personer med funktionsnedsättning i beslut och verksamheter som på olika sätt berör deras liv.

Formella samråd med en eller flera funktionshindersorganisationer leder till en långsiktig dialog på strategisk och övergripande nivå.

Dialog och samråd i regionerna

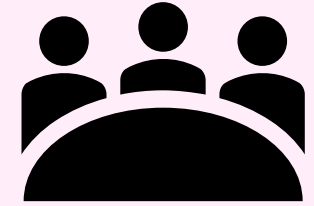

Genomför regionerna samråd med funktionshindersorganisationerna?

Kom igång med dialog och samråd:
[Metodstöd för dialog \(mfd.se\)](https://mfd.se)

Medborgardialoger i Region Dalarna

Dalarnahar i **viss utsträckning** anordnat dialoger riktade till enskilda medborgare med funktionsnedsättning.

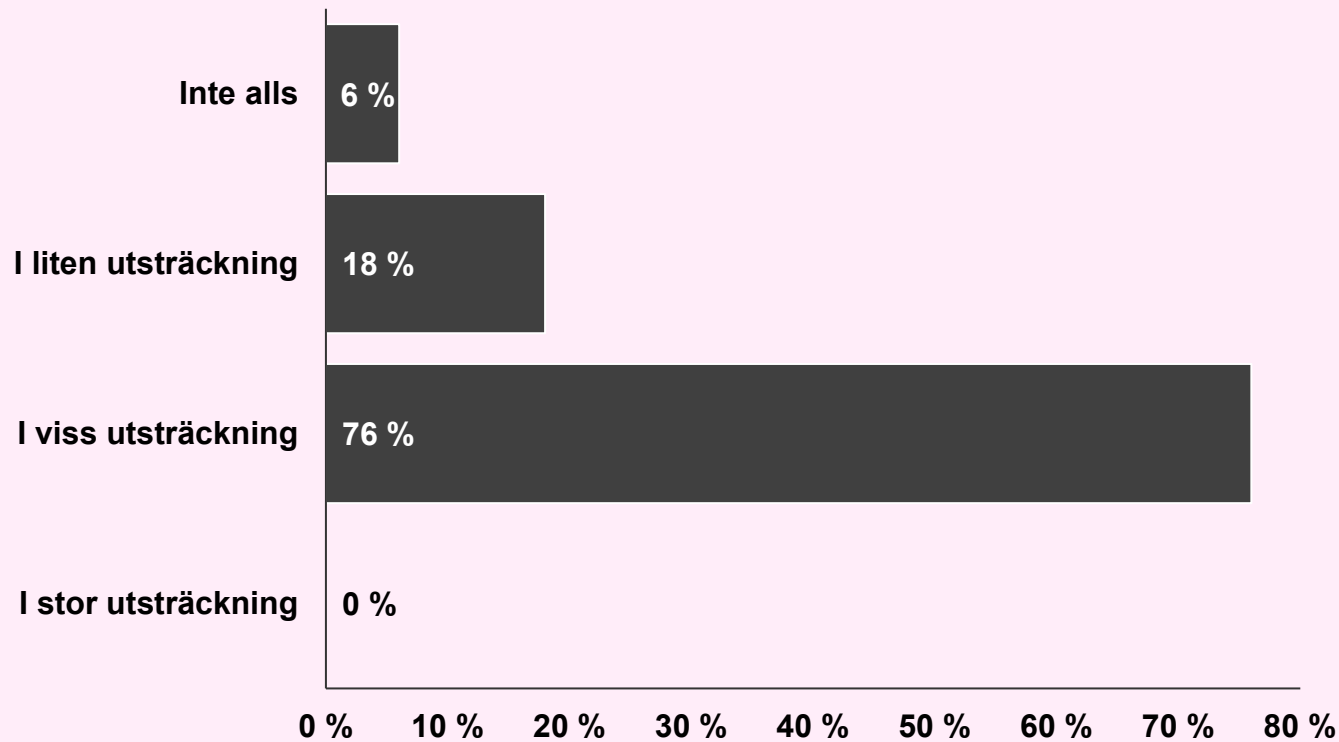
Varför?

En viktig del i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning är att alla offentliga aktörer ska involvera personer med funktionsnedsättning i beslut och verksamheter som på olika sätt berör deras liv.

Medborgardialoger i regionerna

I vilken utsträckning anordnar regionerna medborgardialoger?

Kom igång med dialog och samråd:

[Metodstöd för dialog \(mfd.se\)](https://mfd.se)

Upphandling

Inköp och upphandling i Region Dalarna

Dalarna **har** ställt krav på tillgänglighet i några upphandlingar det senaste året.

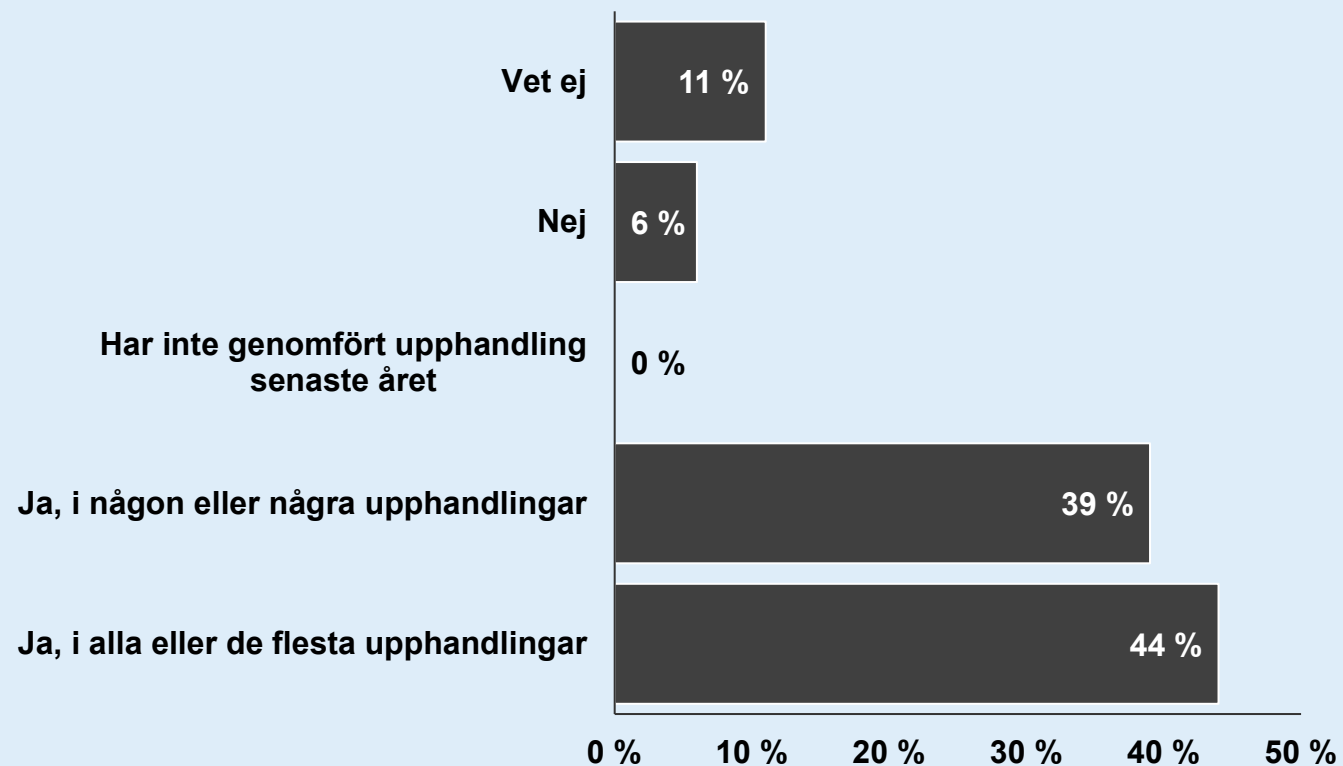
Varför?

Att ställa krav på tillgänglighet i upphandlingar är reglerat i lagen om offentlig upphandling (2016:1145). När det som anskaffas ska användas av fysiska personer ska samtliga användares behov beaktas, inklusive personer med funktionsnedsättning.

Inköp och upphandling i regionerna

Andel regioner som ställer krav på tillgänglighet vid upphandling

Lär dig mer:

[Tillgänglighetskrav vid upphandling \(mfd.se\)](https://mfd.se)

Utvärdering av upphandlade produkter och tjänster i Region Dalarna

Dalarna utvärderar i **viss utsträckning** om det ni har upphandlat uppfyller era krav på tillgänglighet.

Ni **vet inte** om ni har rutiner för att kontrollera att nya produkter eller tjänster är tillgängliga.

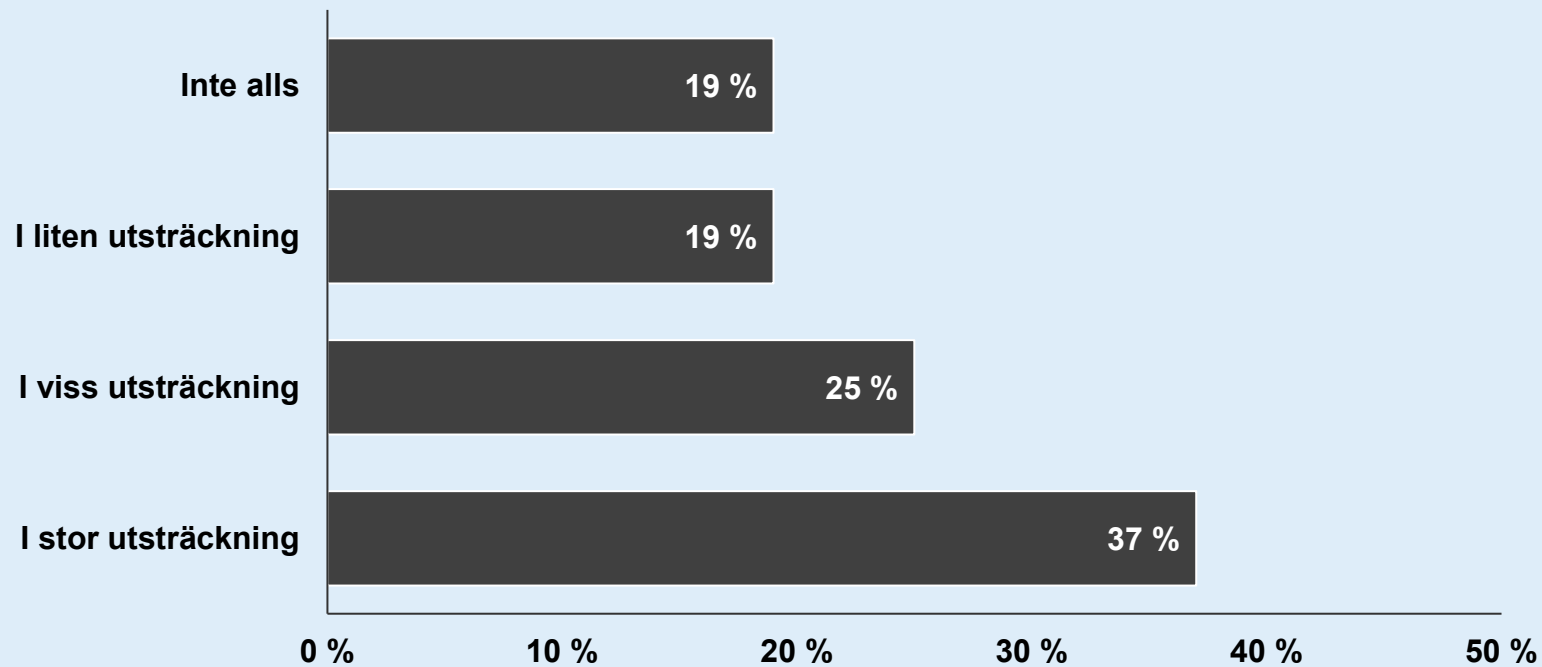
Varför?

Att ställa krav på tillgänglighet i upphandlingar är reglerat i lagen om offentlig upphandling (2016:1145). När det som anskaffas ska användas av fysiska personer ska samtliga användares behov beaktas, inklusive personer med funktionsnedsättning.

Utvärdering av upphandlade produkter och tjänster i regionerna

I vilken utsträckning utvärderar regionen att produkten/tjänsten är tillgänglig enligt deras krav?

Arbetsmiljöarbete och rekrytering

Tillgänglighet i det systematiska arbetsmiljöarbetet i Region Dalarna

Dalarna inkluderar i **viss utsträckning** tillgänglighet i ert systematiska arbetsmiljöarbete.

Varför?

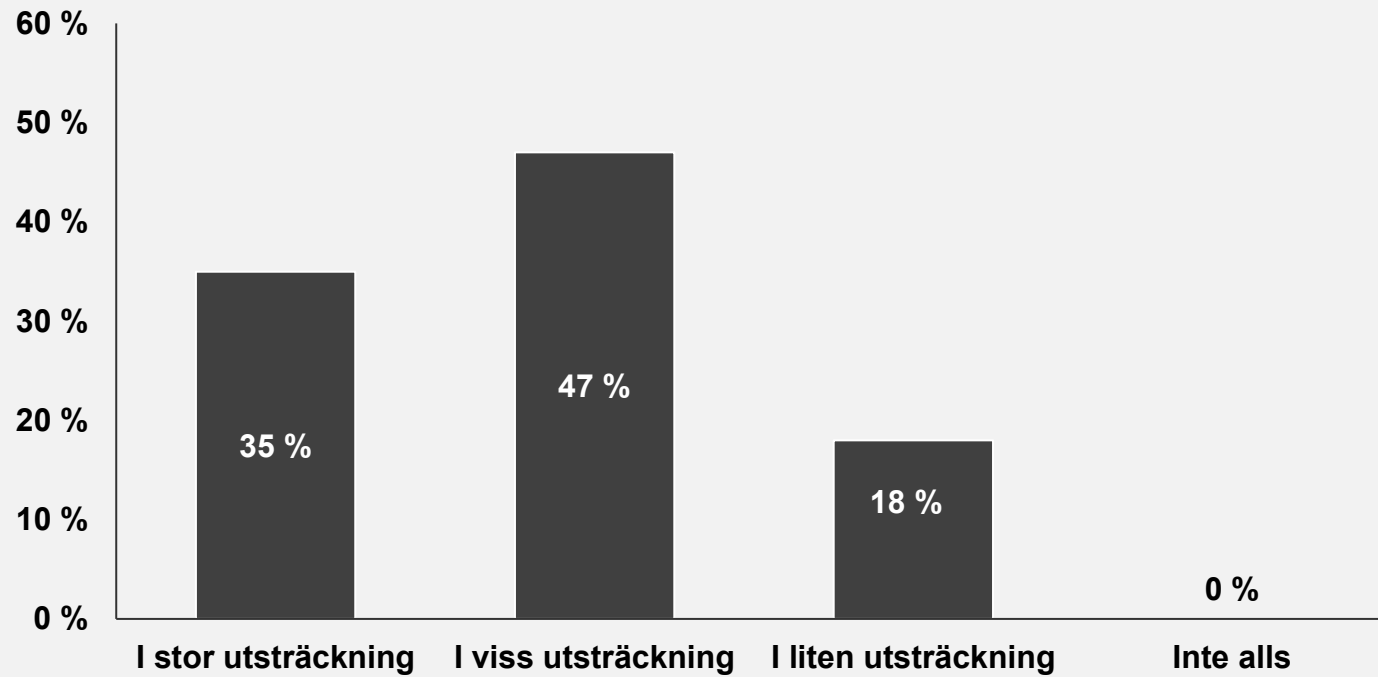
Arbetsmiljölagen (1977:1160) är tydlig med att arbetsförhållandena ska anpassas till människors olika förutsättningar i fysiskt och psykiskt avseende.

Genom att ta med tillgänglighetsperspektivet i det systematiska arbetsmiljöarbetet kan arbetsgivaren arbeta förebyggande. Vid behov ska arbetsgivaren anpassa arbetsmiljön för en enskild arbetstagare.

Det systematiska arbetsmiljöarbetet i regionerna

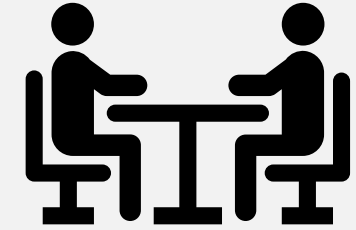
Andel regioner som inkluderar tillgänglighet i sitt systematiska arbetsmiljöarbete

Ta reda på mer:

[Arbetsmiljöregelverket \(mfd.se\)](https://mfd.se)

Rekryteringsprocessen i Region Dalarna

Dalarna säkerställer i **stor utsträckning** tillgängliga rekryteringsprocesser.

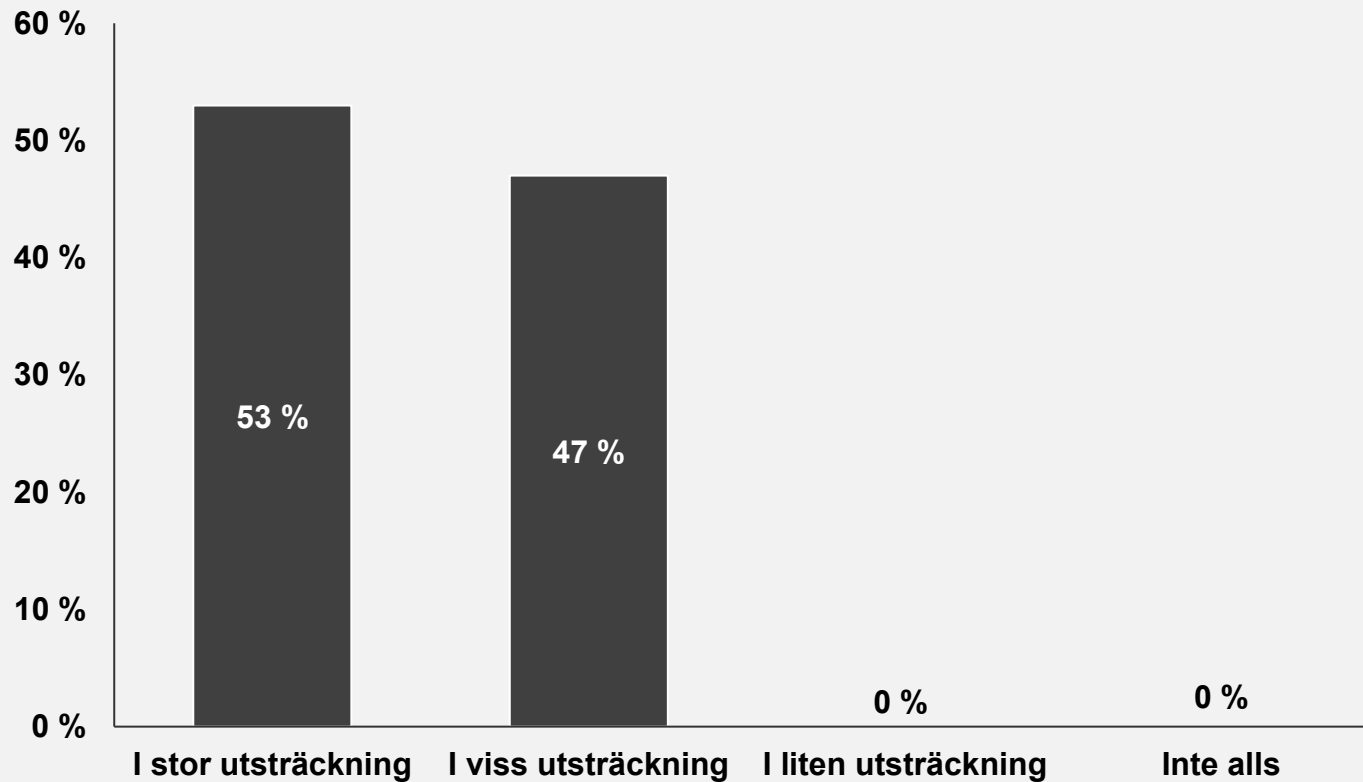
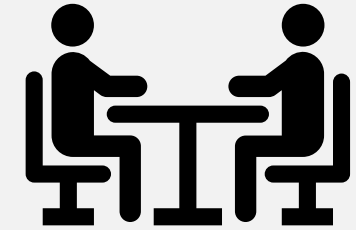
Varför?

En förutsättning för att personer med funktionsnedsättning ska få lika möjligheter att kunna söka och konkurrera om tjänster är att hela rekryteringsprocessen är tillgänglig.

En tillgänglig rekryteringsprocess handlar om att digitala rekryteringsverktyg eller lokaler för intervjuer är tillgängliga och att kraven i annonser inte utesluter personer med funktionsnedsättning på ett diskriminerande sätt.

Rekryteringsprocessen i regionerna

I vilken utsträckning säkerställer regionerna tillgängliga rekryteringsprocesser?

Kom igång med arbetet:

[Systematiskt tillgänglighetsarbete
\(mfd.se\)](https://mfd.se)

Information och stöd till medborgarna

Stöd och lösningar i Region Dalarna

Dalarna **kan erbjuda** tolktjänst, alternativ text och alternativa kontaktvägar.

Ni **kan inte** erbjuda ledsagning och teckenspråk.

Varför?

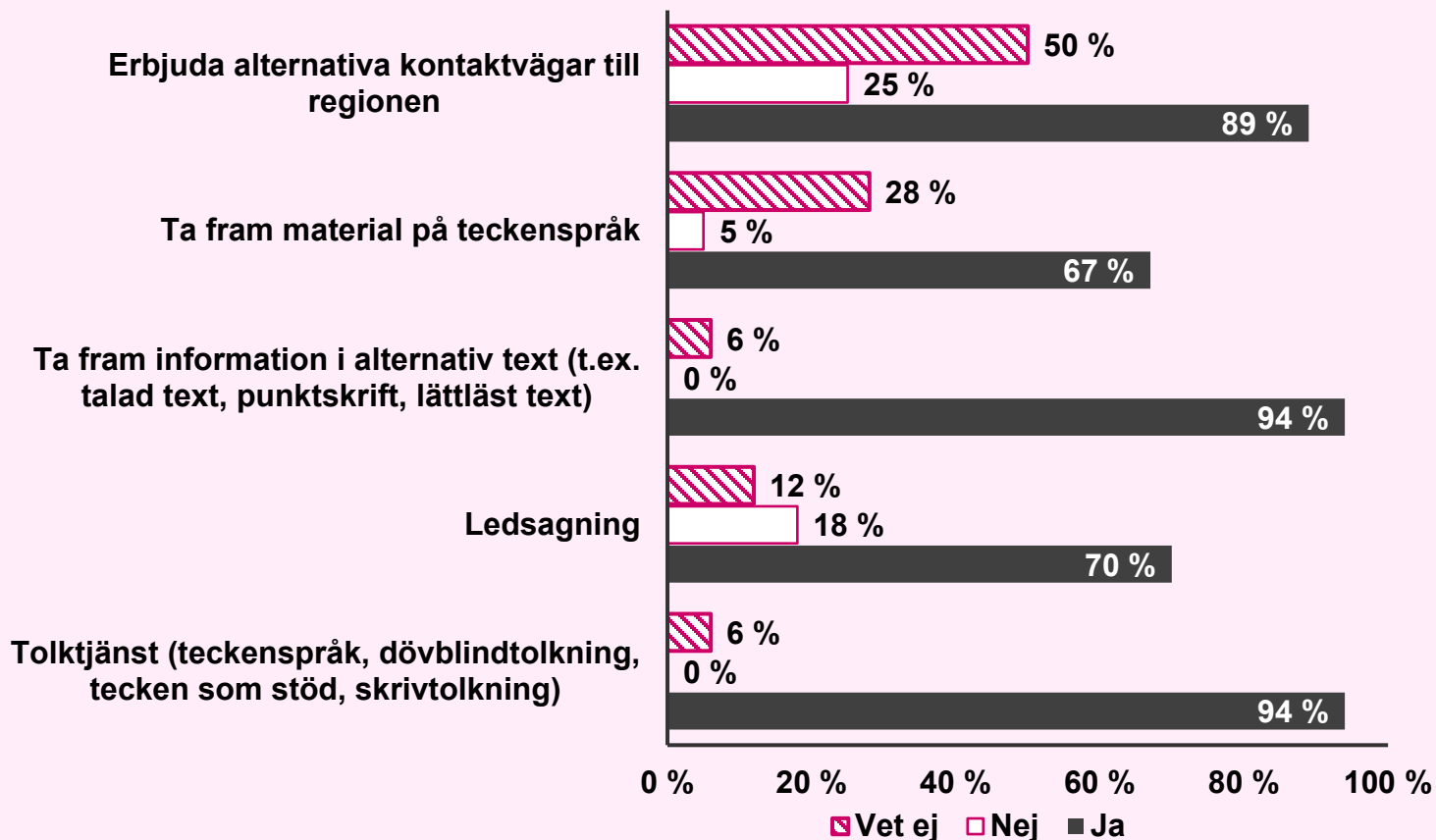
I bemötande och service gentemot medborgarna ingår att kunna erbjuda individuellt stöd och särskilda lösningar till personer med funktionsnedsättning när det behövs.

Det kan handla om att erbjuda särskild service som underlättar för en person att ta del av information, eller beslut, på ett sätt som är tillgängligt för dem. Det kan också vara att erbjuda alternativa kontaktvägar till regionen.

Stöd och lösningar i regionerna

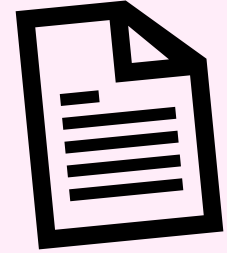
Vilka individuella stöd och lösningar kan regionerna erbjuda?

Lär dig mer:

[Individuella stöd och lösningar \(mfd.se\)](https://mfd.se)

Att kunna ta del av beslut i Region Dalarna

Dalarna **saknar** rutiner för att kontrollera att de beslut ni fattar om individärenden är tillgängligt utformade.

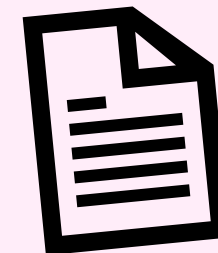
Ni **saknar** rutiner för att kontrollera att övergripande myndighetsbeslut är tillgängligt utformade.

Varför?

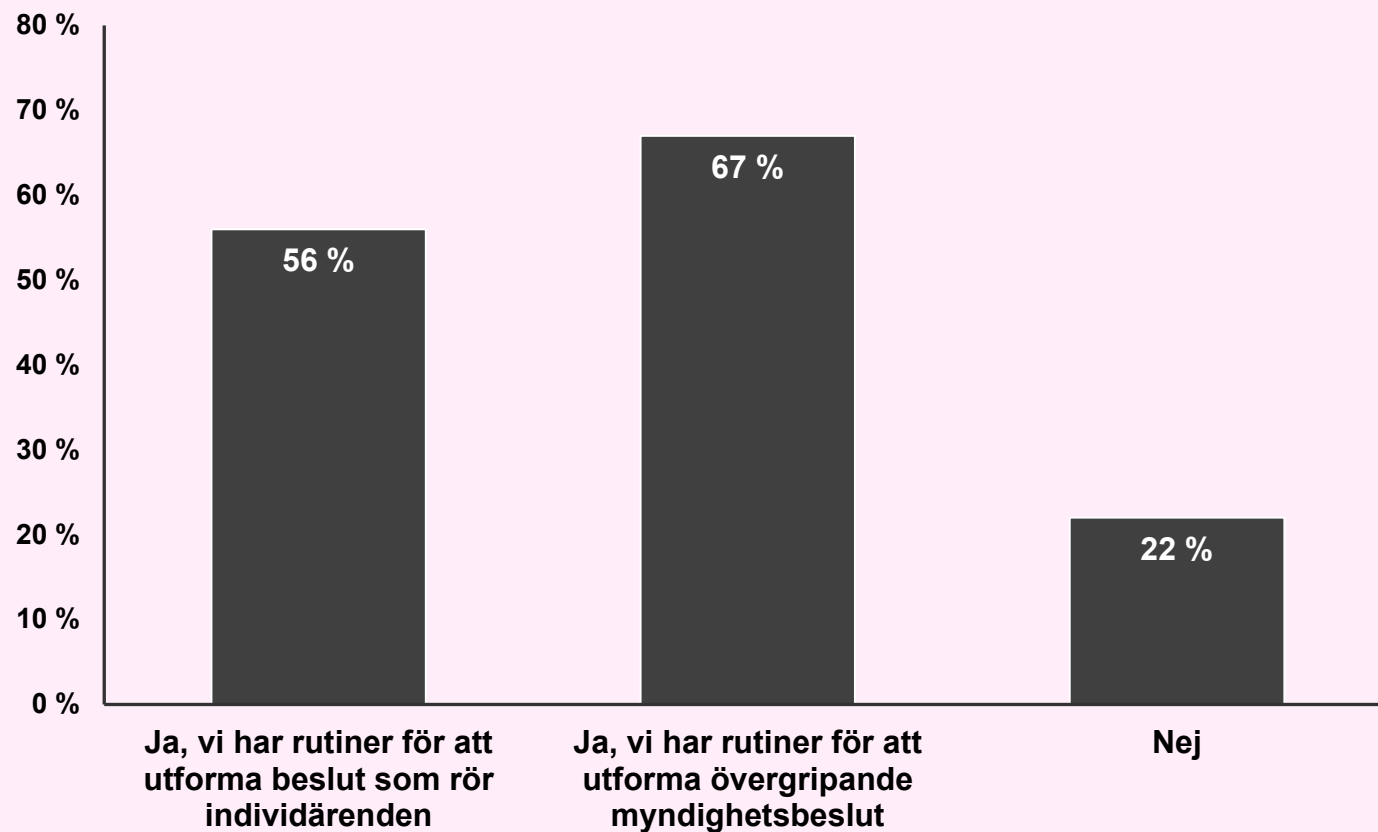
Myndighetsbeslut ska vara tillgängliga för alla. Det gäller exempelvis bidragsärenden, individärenden och fullmäktigeprotokoll.

För att personer med funktionsnedsättning ska kunna ta del av beslut behöver de förmedlas i ett tillgängligt format.

Att kunna ta del av beslut i regionerna

Har regionerna rutiner för att utforma tillgängliga beslut?

Lär dig mer:

[Lagar och regler om information och kommunikation \(mfd.se\)](https://mfd.se)

Samhällsinformation i Region Dalarna

Dalarna **saknar** rutiner för att kontrollera att ert tryckta informationsmaterial är tillgängligt.

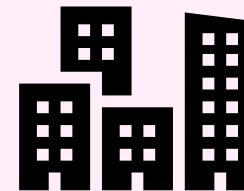
Ni **saknar** rutiner för att kontrollera att er digitala information är tillgänglig.

Varför?

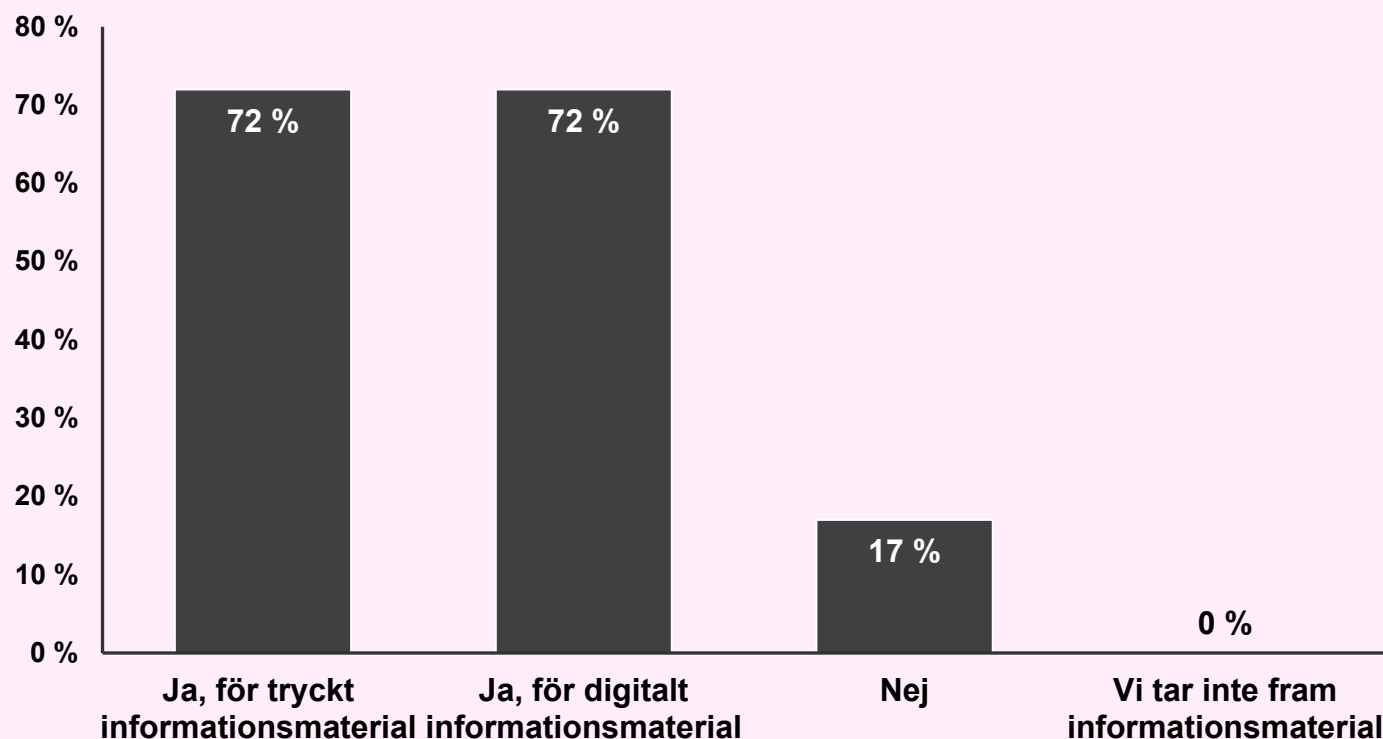
Alla invånare behöver få tillgång till viktig information, till exempel vid större händelser i samhällsplaneringen eller större evenemang. Regioninformation i digitala och i tryckta format kan behöva ges i alternativa format för dem som behöver detta.

Alternativa format kan exempelvis vara lättläst, punktskrift, talad text, eller teckenspråk.

Samhällsinformation i regionerna

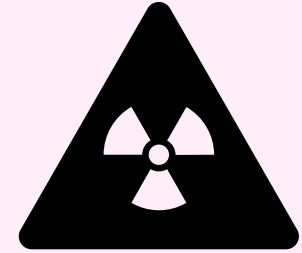

Tillgänglighetskontroll av samhällsinformation -
Har regionerna rutiner på plats?

Se en film om att byta perspektiv:
[Besök på myndigheten \(mfd.se\)](https://mfd.se)

Krisinformation i Region Dalarna

Dalarna **saknar** rutiner eller arbetssätt för att säkerställa att information kan nå alla regioninvånare med funktionsnedsättning i kris eller krig.

Varför?

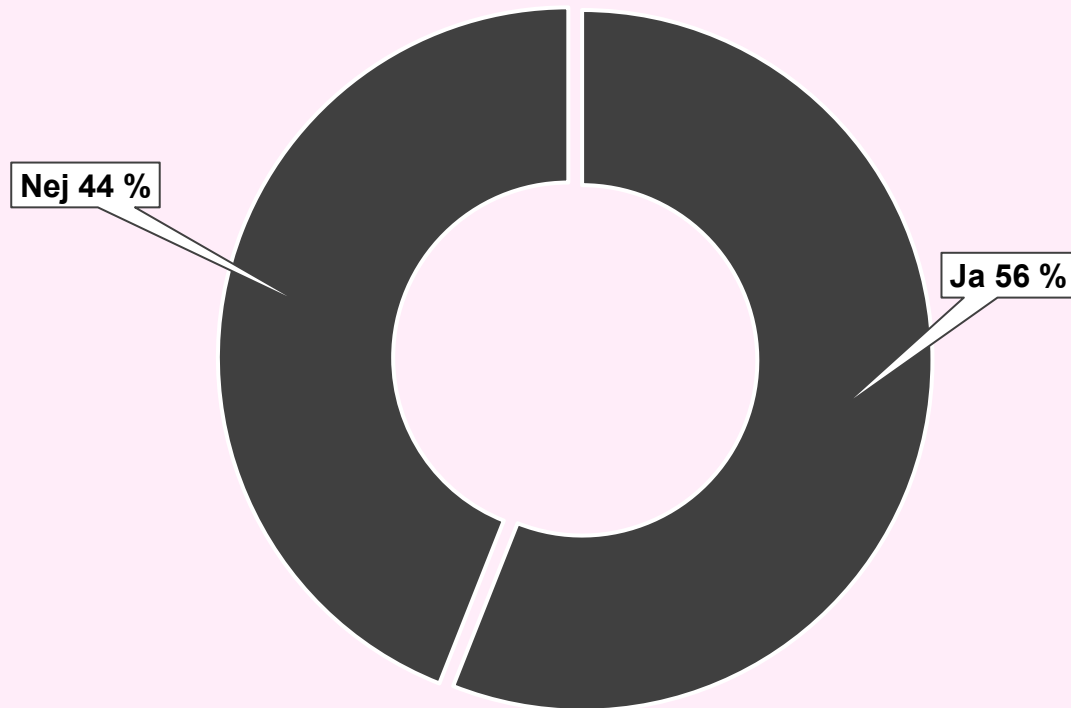
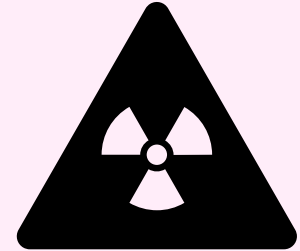
Alla invånare behöver få tillgång till viktig information, till exempel vid olika typer av kriser.

Regioninformation i digitala och i tryckta format kan behöva ges i alternativa format för dem som behöver detta.

Alternativa format kan exempelvis vara lättläst, punktskrift, talad text, eller teckenspråk.

Krisinformation i regionerna

När krisen kommer - Har regionerna rutiner för tillgänglig krisinformation?

Planera inför en kris:
[Krisberedskap \(mfd.se\)](https://www.mfd.se/krisberedskap)

Digital tillgänglighet

Digital tillgänglighet i Region Dalarna

Dalarnas interna plattformar är i **viss utsträckning** tillgängliga.

Era externa webbplatser är i **viss utsträckning** tillgängliga.

Era digitala tjänster är i **viss utsträckning** tillgängliga.

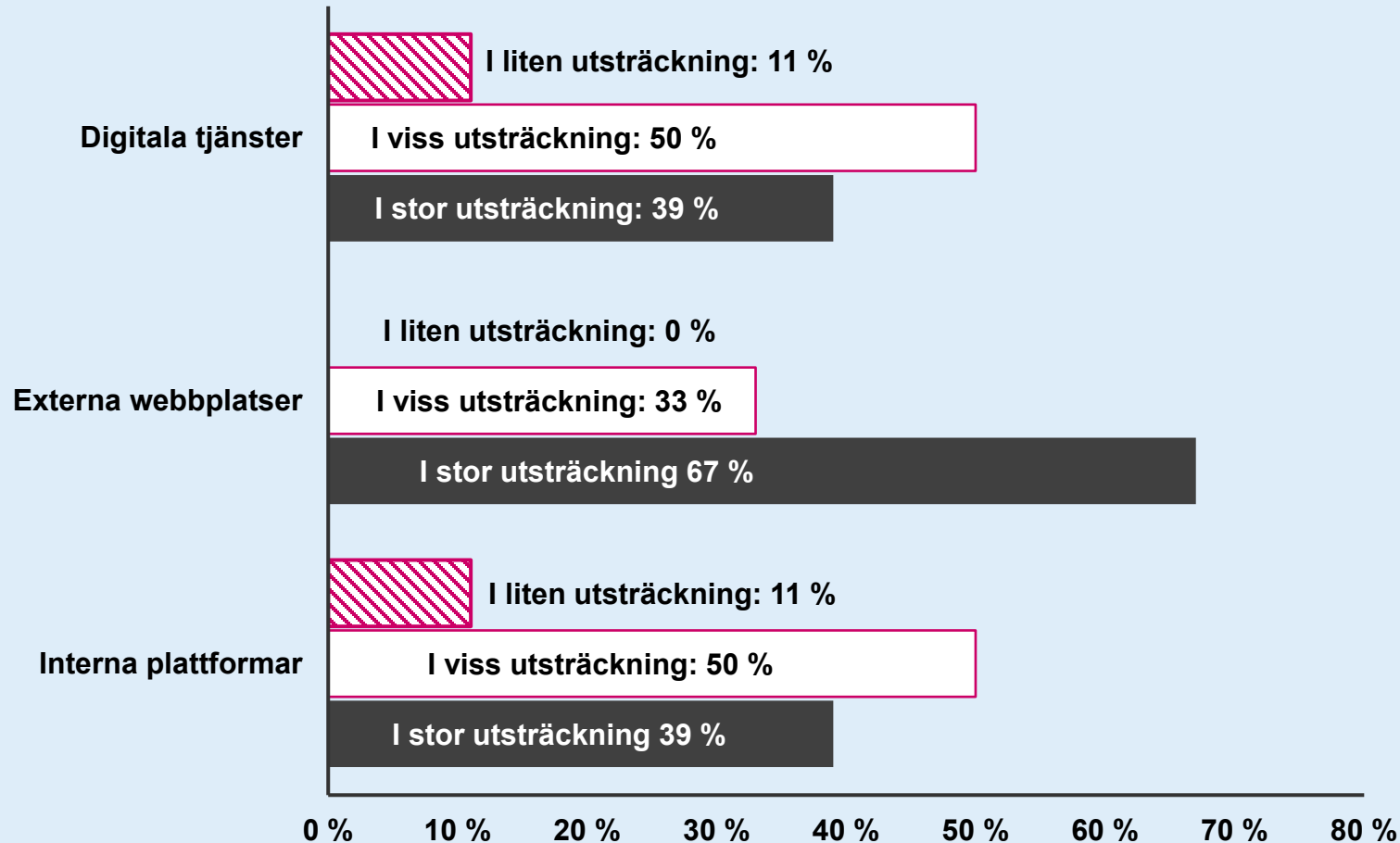
Varför?

Enligt lagen om tillgänglighet till digital offentlig service (DOS-lagen) ska offentliga aktörers webbplatser, e-tjänster och mobila applikationer leva upp till särskilda krav på tillgänglighet.

Digitala tjänster som är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning är också bra för invånare som får en temporär eller situationsberoende funktionsnedsättning.

Digital tillgänglighet i regionerna

Hur tillgängliga är regionernas digitala system och tjänster?

Lär dig mer:

[Tillgänglig kommunikation \(mfd.se\)](https://mfd.se)

Myndigheten för
delaktighet

Att inventera digitala tillgänglighetsbrister i Region Dalarna

Dalarna **vet inte** om ni har rutiner för att inventera brister bland interna plattformar.

Ni **har** rutiner för att inventera brister bland externa webbplatser.

Ni **vet inte** om ni har rutiner för att inventera brister bland digitala tjänster.

Varför?

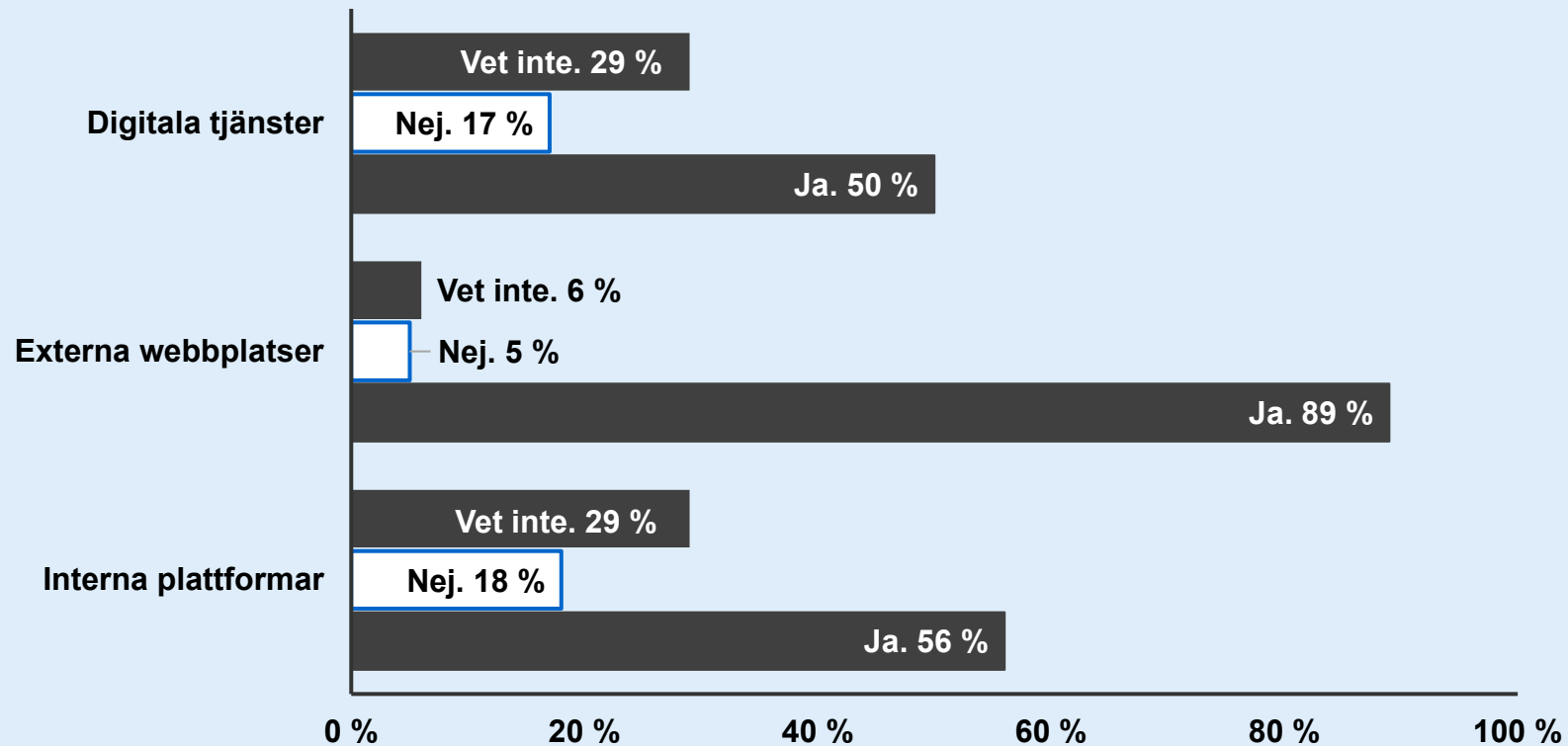
Både anställda och invånare ska kunna använda sig av regionens digitala system och tjänster.

För anställda är det viktigt att interna arbets- och kommunikationsplattformar, till exempel arbetssystem och intranät, är tillgängligt utformade.

För invånarna är det centralt att regionens externa webbplats och digitala tjänster är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning.

Att inventera digitala tillgänglighetsbrister i regionerna

Har regionerna rutiner för att granska tillgängligheten?

Brister i den digitala tillgängligheten i Region Dalarna

Dalarna **vet inte** om ni har åtgärdat identifierade brister bland interna plattformar.

Ni **har åtgärdat några** identifierade brister bland externa webbplatser.

Ni **vet inte** om ni har åtgärdat några identifierade brister bland digitala tjänster.

Varför?

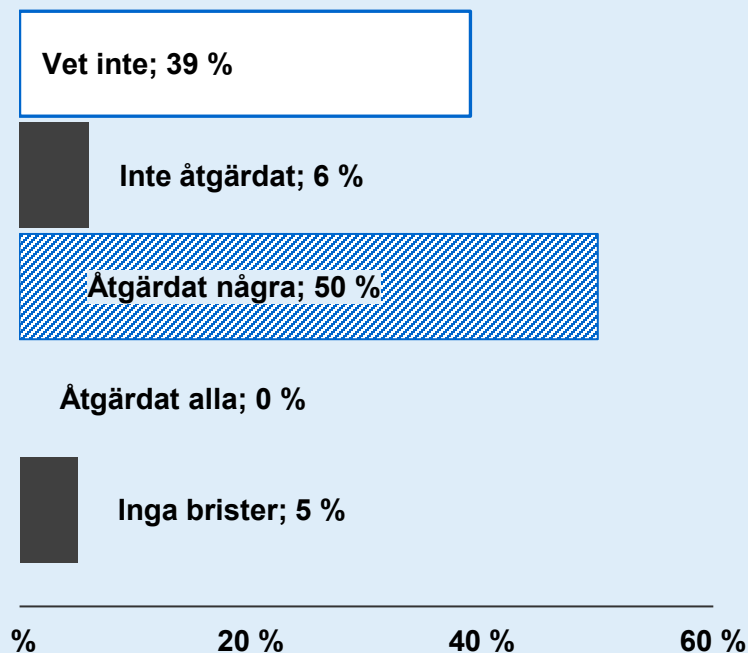
Enligt lagen om tillgänglighet till digital offentlig service (DOS-lagen) ska regionens webbplatser, e-tjänster och mobila applikationer leva upp till särskilda krav på tillgänglighet.

Detta är en pågående process och ni behöver regelbundet omvärldsbevaka om uppdateringar och utveckling inom området.

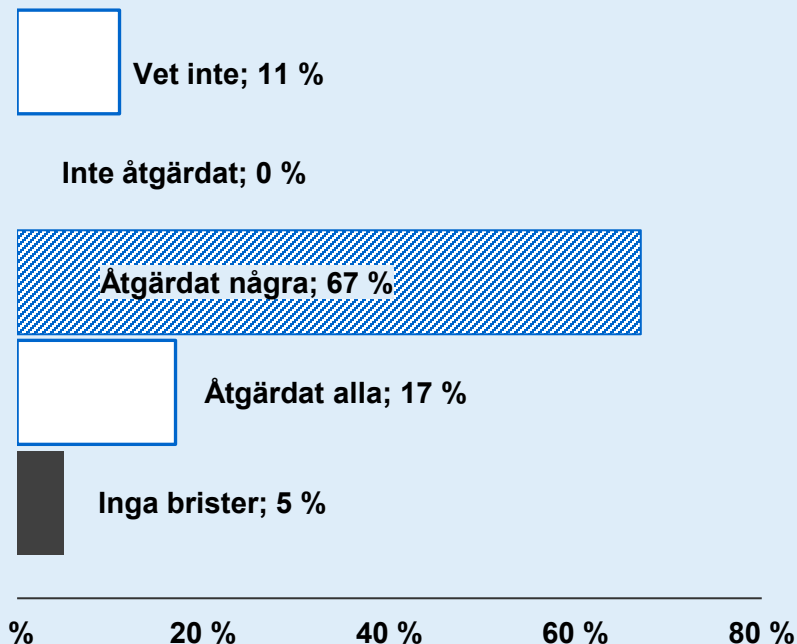
Brister i den digitala tillgängligheten i regionerna

Har regionerna åtgärdat identifierade brister?

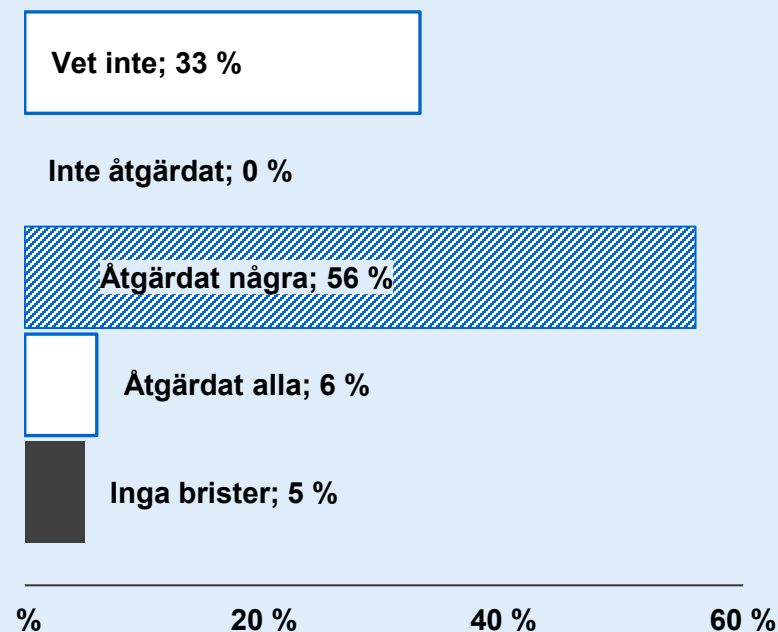
Digitala tjänster

Externa webbplatser

Interna plattformar

Evenemang, lokaler och allmänna platser

Arrangemang och konferenser i Region Dalarna

Dalarna genomför i **stor utsträckning** tillgängliga externa arrangemang och konferenser.

Varför?

För att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i möten och konferenser behöver arrangören ge rätt förutsättningar.

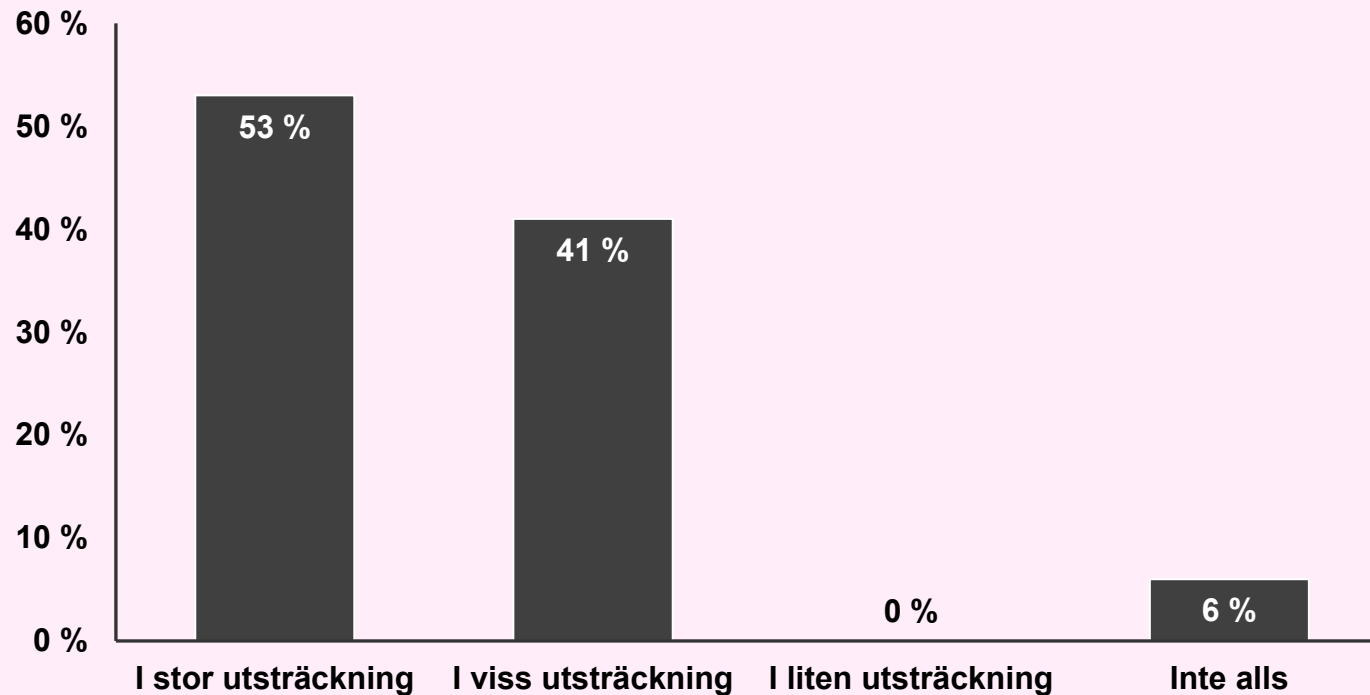
Det kan handla om att i förväg ta reda på vilka tillgänglighetsbehov som finns. Samt att välja en lokal som fungerar för alla deltagare och att använda rätt teknik, exempelvis mikrofon.

Vid digitala möten är möjligheten att testa mötesverktyget i förväg avgörande.

Arrangemang och konferenser i regionerna

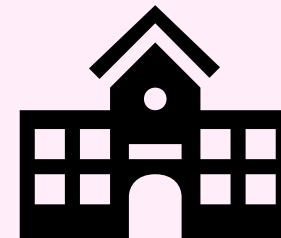
Andel regioner som säkerställer tillgänglighet vid arrangemang och konferenser

Använd i planeringen:

[Checklista för tillgängliga möten och konferenser \(mfd.se\)](https://mfd.se/konferenser)

Förbättra tillgängligheten i offentliga lokaler i Region Dalarna

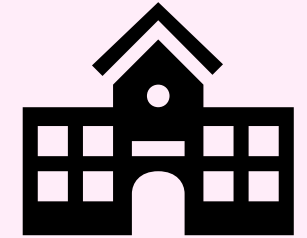
Dalarna arbetar i **stor utsträckning** med att förbättra tillgängligheten i de lokaler där regionen bedriver verksamhet.

Varför?

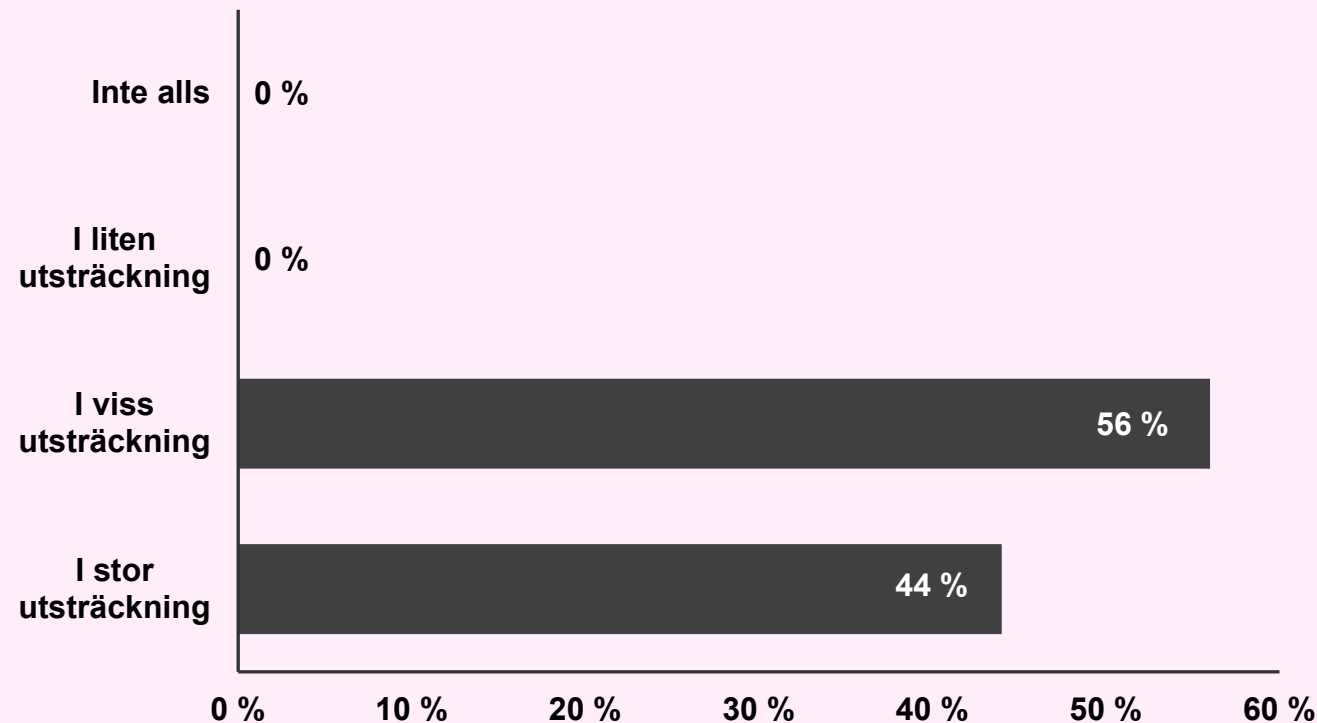
Plan- och bygglagen (2010:900) och plan- och byggförordningen (2011:338) ställer krav på tillgänglighet i byggnader.

Tillgänglighetskraven gäller också vid ombyggnad och ändring av en byggnad. Det finns dessutom krav på att åtgärda enkelt avhjälpta hinder för tillgänglighet i befintliga offentliga miljöer, till exempel lokaler dit allmänheten har tillträde och allmänna platser.

Förbättra tillgängligheten i offentliga lokaler i regionerna

Arbetar regionerna löpande för att förbättra tillgängligheten i de lokaler de bedriver verksamhet?

Öka tillgängligheten i era lokaler:

[Tillgängliga lokaler \(mfd.se\)](https://mfd.se/tillgangliga-lokaler)

Ta del av MFD:s stöd

På MFD:s webbplats finns stödmaterial, webbkurser, checklistor och filmer som ni kan använda i ert fortsatta arbete med tillgänglighet och delaktighet.

[Myndigheten för delaktighet \(mfd.se\)](https://mfd.se)